

Valtiontukisääntelyn ottaminen huomioon
Tampereen kaupungin avustustoiminnassa

Hyväksytty: Konsernijohtaja 2.11.2017 § 123

Sisällys

1	Valtiontuki	2
1.1	Julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin/taloudelliseen toimintaan.....	3
1.2	Taloudellinen etu on valikoiva	4
1.3	Toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan	4
2	Hyväksyttävät tukitoimenpiteet	5
2.1	Vähämerkityksellinen tuki eli de minimis –tuki	6
2.2	Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen tuki	6
2.3	Palveluvelvoitemenettely (SGEI).....	7
2.3.1	Palvelutehtävän määrittely	8
2.3.2	Julkista palvelua koskeva toimeksianto.....	8
2.3.3	Korvauksen perusteet	9
2.3.4	Palveluntuottajan valinta	10
2.3.5	SGEI de minimis -tuki.....	10
3	Oikeustapauksia.....	10
4	Ohjeita valmistelijalle.....	11
4.1	Ennen päätöksentekoa	12
4.1.1	De minimis -tuki	12
4.1.2	Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen tuki	13
4.1.3	Palveluvelvoitemenettely.....	13
4.1.4	Mahdollisesti kielletty valtiontuki.....	15
4.1.5	Valtiontukien kasautumissääntöjen huomioiminen	15
4.2	Päätöksenteko.....	16
4.3	Päätöksenteon jälkeen	17
4.3.1	Avustustoiminnan huomioiminen julkisissa hankinnoissa	18
4.4	Neuvonta ja tuki valmistelijalle	18
5	Hyödyllisiä linkkejä ja kirjallisuutta	18

Johdanto

Tämän menettelytapaohjeistuksen tarkoituksena on auttaa valmistelijoita valtiontukisääntelyn huomioimisessa päätöksenteossa. Perimmäisenä tarkoituksena on turvata avustuksen saajan toimintaa.

Jokainen avustushakemus täytyy käytännössä arvioida erikseen valtiontukisääntelyn näkökulmasta. Avustushakemuksia arvioitaessa on aina mietittävä ensin, onko kyse valtiontukisääntelyn tarkoittamasta tuesta. Jos näin on, tulee arvioida, onko tuen myöntämiselle olemassa kuitenkin hyväksyttävyyden peruste. Ellei perustetta ole, ilman komission lupaa myönnetyt avustukset ovat laittomia ja ne voidaan joutua perimään korkoineen takaisin tukea saaneilta yrityksiltä.

Arviointia varten työryhmä on laatinut menettelytapaohjeen, jota valmistelija voi käyttää apuna arvioidessaan avustuksen hyväksyttävyyden perustetta ja valmistellessaan avustuspäätöstä. Tämä asiakirja on kuitenkin vain ohjeellinen. Tarkempaa lisätietoa lopullisen arvioinnin tueksi on saatavissa tässä asiakirjassa viitatuista dokumenteista. Mikäli hyväksyttävyyden perustetta avustuksen myöntämiselle ei ole, tulee asiaa tarkastella hankintalain näkökulmasta.

1 Valtiontuki

Julkisia tukia koskevat periaatteet on määritelty EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) artikloissa 107-109. Valtion tuet, joiksi myös kuntien myöntämät avustukset tai muut taloudelliset edut luetaan, ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä SEUT-sopimuksen artiklan 107 kohdan 1 mukaan: *"Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan."*

Euroopan komission antamissa säännöissä, ohjeissa ja päätöksissä sekä EU:n tuomioistuinten oikeuskäytännössä on määritelty tarkemmin, millaiset toimenpiteet ovat valtiontukea ja miten tuen määrä lasketaan. EU:n valtiontukisääntöjen mukainen valtiontuen käsite perustuu SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaan. Tuki katsotaan valtiontueksi silloin, kun kaikki neljä tunnusmerkkiä täyttyvät:

- julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin/taloudelliseen toimintaan
- taloudellinen etu on valikoiva, eli tuki kohdistuu vain tiettyyn yritykseen tai tiettyihin yrityksiin
- toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (kilpailuvaikutuskriteerit)
- toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (kauppavaikutuskriteerit)

Mikäli edellä olevista kriteereistä yksikin jää toteutumatta, voidaan avustusta harkita myönnettäväksi - kuitenkin kansallista lainsäädäntöä noudattaen. Valtiontukisääntelyn soveltuvuutta arvioitaessa tunnusmerkkien täytyminen on kuitenkin yleensä tietynlainen perusolettama, joten kynnys on suhteellisen alhaalla.

1.1 Julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin/taloudelliseen toimintaan

Julkiseksi (valtion) varoiksi katsotaan lähtökohtaisesti julkisen sektorin eli valtion, kunnan, kuntayhtymän tai minkä tahansa muun julkisen tahon yritykselle myöntämä tai julkisesta tahosta johtuva tuki. Julkisista varoista myönnetty tuki voi olla suoraan yrityksille tai toimialalle myönnettyä tukea tai muuta taloudellista etua. Suoran avustuksen lisäksi tueksi voidaan lukea mm. valikoivat verohelpotukset, ehdoltaan edulliset lainat ja takaukset, alihintainen vuokra tai vaikkapa toimenpiteet, joilla lievennetään maksuja, jotka yritykset tavanomaisesti joutuvat maksamaan.

Valtiontukisääntelyn näkökulmasta yritys on taloudellista toimintaa harjoittava yksikkö, riippumatta sen oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta. Yrityksen käsite pitää sisällään tämän perusteella myös mm. yhdistykset, säätiöt ja kolmannen sektorin toimijat sekä yksiköt, jotka ovat osa julkista hallintoa¹, mikäli ne harjoittavat taloudellista toimintaa ja tarjoavat markkinoilla tavaroita tai palveluita. Vaikka esimerkiksi yksikkö olisi määritelty voittoa tavoittelemattomaksi, ei se estä valtiontukisääntelyn soveltamista sen toimintaan siltä osin, kun se toimii markkinoilla. Mikäli voittoa tavoittelematon yksikkö ei toimi markkinoilla on se valtiontukivalvonnan ulkopuolella.

Komission tiedonannossa valtiontuen käsitteestä (2016) komissio selventää taloudellisen toiminnan käsitettä ja tarkentaa käsitteen tulkintaa. Taloudelliseksi toiminnaksi ei katsota solidarisuuden periaatteille perustuvia sosiaaliturva-alan järjestelmiä. Tällöin niille on tyypillistä seuraavat ominaisuudet:

- järjestelmään liittyminen on pakollista
- järjestelmän tavoitteena on yksinomaan sosiaalisen tehtävän täyttäminen
- järjestelmä on voittoa tavoittelematon
- maksettavat etuudet ovat riippumattomia vakuutusmaksujen määrästä
- etuuksien määrää ei ole välttämättä suhteutettu vakuutetun tuloihin
- valtio valvoo järjestelmää

Yhtä lailla kansalliseen terveydenhuoltoon kuuluvat julkiset sairaalat on unionin tuomioistuinissa katsottu ei-taloudelliseksi toiminnaksi, mikäli ne rahoitetaan suoraan sosiaaliturvamaksuilla ja muilla valtion varoilla, ja ne tarjoavat yleisesti kattavia palveluja ilmaiseksi. Samoin julkista koulutusta, joka järjestetään valtion rahoittaman ja valvoman kansallisen koulutusjärjestelmän puitteissa, voidaan pitää muuna kuin taloudellisena toimintana.

Lisäksi komission tiedonannossa kulttuurilla nähdään olevan erityisluonne. Se nähdään "unionin alueella olevia yhteiskuntia heijastavien ja muokkaavien identiteettien, arvojen ja merkitysten

---

¹ Julkisyhteisön harjoittaessa taloudellista toimintaa kilpailuilla markkinoilla, tulee sen ottaa huomioon myös muu sääntely liittyen kilpailuneutraliteettiin, kuten esim. markkinaperusteisen hinnoittelun vaatimus. Yleisesti kilpailuneutraliteetin toteutuminen edellyttää, että julkisyhteisön kilpailuilla markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta on liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti kannattavaa sen sijaan, että liiketaloudellisesti kannattamatonta toimintaa pidetään keinoitekoisesti yllä erilaisten liiketoimintaan kanavoituvien julkisesta omistuksesta johtuvien etujen tai ristisubvention avulla. (Kilpailulaki 948/2011; Kuntalaki 410/2015)

välittäjä[nä]”. Kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämisen alaan kuuluvat monenlaiset toiminnot, kuten museot, arkistot, kirjastot, taide- ja kulttuurikeskukset tai -tilat, teatterit, oopperatalot, konserttitalot, arkeologiset kohteet, monumentit, historialliset kohteet ja rakennukset, kansanperinne ja käsityöperinne, festivaalit ja näyttelyt sekä kulttuuri- ja taidekasvatustoiminnot. Kulttuurin lisäksi luonnonperinnön (ml. biologisen monimuotoisuuden, luontotyyppien ja lajien säilyttäminen) katsotaan tuovan unionin yhteiskunnille arvokkaita hyötyjä. Täten kulttuuriin ja kulttuuriperinnön edistämiseen ja luonnonsuojeluun liittyviä toimintoja voidaan järjestää toisin kuin kaupalliselta pohjalta eikä niiden julkinen rahoitus tämän vuoksi ole välttämättä valtiontukea. Sen sijaan kulttuuriin tai kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvä toiminta (mukaan lukien luonnonsuojelu), joka rahoitetaan pääasiassa kävijä- tai käyttäjämaksuilla tai muunlaisin kaupallisin keinoin (esimerkiksi kaupalliset näyttelyt, elokuvateatterit, kaupalliset musiikkiesitykset ja festivaalit sekä opintomaksuin rahoitettavat taidekoulut), katsotaan luonteeltaan taloudelliseksi.

1.2 Taloudellinen etu on valikoiva

Toimenpide katsotaan tyypillisesti valikoivaksi, jos tuen myöntävällä viranomaisella on tuen suhteen harkintavaltaa. Sen sijaan yleisiä toimenpiteitä ei pidetä valtiontukena. Yleisiksi toimenpiteiksi katsotaan mm. yleinen verokannan lasku tai maksuhelpotukset kaikille yrityksille niiden koosta, sijainnista tai alasta riippumatta.

1.3 Toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

Valtiontukea arvioitaessa kauppa- ja kilpailuvaikutuskriteereitä tarkastellaan yleensä yhdessä, vaikka ne ovat käytännössä kaksi erillistä osatekijää tuen käsitteessä. Julkisen toimenpiteen katsotaan vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua, jos se on omiaan parantamaan tuen saajan kilpailuasemaa verrattuna muihin yrityksiin, joiden kanssa se kilpailee. Kauppavaikutusten osalta katsotaan, että tuen katsotaan vaikuttavan valtioiden väliseen kauppaan, vaikka tuen saaja ei ole suoraan mukana rajat ylittävässä kaupassa. Esimerkiksi tuki voi vaikeuttaa muihin jäsenvaltioihin sitoutuneiden toimijoiden pääsyä markkinoille ylläpitämällä tai lisäämällä paikallista tarjontaa. Kilpailu- ja kauppavaikutuskriteerien täyttymiseen riittää siis, että tuki on omiaan vaikuttamaan kauppaan eli *saattaa* vaikuttaa kauppaan ja vääristää kilpailua.

Komissio on kuitenkin myöhemmissä päätöksissään korottanut kriteerien täyttymisen rimaa ja todennut, että kauppavaikutuksen pitäisi täytyäkseen yleensä olla enemmän kuin marginaalinen. Näistä päätöksistä saadaankin tulkinta-apua sen arvioimiseen milloin toiminnalla on korostuneen paikallinen luonne eikä sillä ole marginaalista suurempaa vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai investointeihin.² Esimerkiksi erilaisten sote-palveluiden on useassa tapauksessa todettu olevan luonteeltaan niin paikallisia, että toimenpiteillä on puhtaasti alueellinen vaikutus. Näissä tapauksissa komissio on varmistanut erityisesti, että tuensaaja toimitti tavaroita tai palveluja rajatulle alueelle jäsenvaltiossa eikä todennäköisesti houkutelut asiakkaita muista jäsenvaltioista (eikä myöskään ollut mahdollista tietää ennakolta, että toimenpiteen vaikutus

---

² Komission tiedote valtiontuesta (2015)

rajat ylittävien investointien tai sijoittautumisen edellytyksiin olisi enemmän kuin marginaalinen).³

Urheilun osalta komission ratkaisukäytännöissä on katsottu, että tuki amatööriurheilulle ja puhtaasti paikalliseen toimintaan voi jäädä valtioneukisääntelyn ulkopuolelle.⁴ Sitä vastoin ammatturheilulle myönnetyn tuen on katsottu täyttävän valtioneukis kriteerit. Valtioneukisääntöissä ei kuitenkaan ole tarkkaa ammatturheilun määritelmää.

Muita esimerkkejä paikallisista palveluista ovat mm. sairaalat ja muut terveydenhuoltolaitokset, jotka tarjoavat tavanomaisia sairaanhoitopalveluja paikalliselle väestölle ja jotka eivät todennäköisesti houkuttele asiakkaita tai investointeja muista jäsenvaltioista, urheilu- ja vapaa-ajan tilat, jotka palvelevat ensi sijassa paikallisia asukkaita eivätkä todennäköisesti houkuttele asiakkaita tai investointeja muista jäsenvaltioista ja tiedotusvälineet ja/tai kulttuurituotteet, joilla on kielellisistä ja maantieteellisistä syistä paikallisesti rajoitettu yleisö⁵. Kulttuurin tukien hyväksyttävyyden tarkastelussa, suuntaviivoja sille, mitkä kustannukset eivät olisi hyväksyttäviä, voi hakea myös yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (komission asetukset 651/2014 ja 2017/1084) 53 artiklasta. Artiklassa mainitsematta jäävien kustannusten osalta on suuri riski, etteivät ne ole hyväksyttäviä valtioneukisääntelyn näkökulmasta.

2 Hyväksyttävät tukitoimenpiteet

Valtioneukien valvonta perustuu lähtökohtaisesti jäsenvaltioiden ilmoitusmenettelyyn (SEUT 108 artikla 3 kohta). Jos tuen myöntäjä arvioi, että suunniteltu tukitoimenpide täyttää kaikki valtioneukisasetetut neljä kriteeriä, on sille saatava komission hyväksyntä ennen tuen täytäntöönpanoa. Suomessa valtioneuki-ilmoitukset komissiolle toimitetaan työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan lukuun ottamatta, ja TEM on ilmoitusmenettelyn aikana yhteystahona kansallisten viranomaisten ja komission välillä. Keskimääräinen ilmoitusmenettelyn kesto on kuusi kuukautta. Ennakoilmoitusvelvollisuudesta on kuitenkin merkittäviä poikkeuksia.

---

³ Vaikka komission ei edellytetä kriteerien täyttymisen arvioinnissa tekevän mitään markkina-analyysiä, ei kilpailu- ja kauppavaikutuskriteerien täytyminen kuitenkaan voi olla vain oletettua vaan toimenpiteen odotettavissa olevien vaikutusten pohjalta on määritettävä, *miksi* toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

⁴ kts. komission päätös SA.38208 golf-kerhon osalta: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4889_en.htm (komission tiedote 29.4.2015)

⁵ kts. komission tiedonanto valtioneukien käsitteestä (2016); esim. kohta 197. " [...] aikaisemmissa [komission] päätöksissä on esimerkkejä tilanteista, joissa komissio on katsonut asian erityisolosuhteiden vuoksi, että julkinen tuki ei ollut omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Esimerkkejä tällaisista tapauksista ovat: [...]b) kulttuuritapahtumat ja taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt, jotka eivät todennäköisesti houkuttele käyttäjiä tai vierailijoita muissa jäsenvaltioissa järjestettävistä samanlaisista tilaisuuksista; komissio katsoo, että ainoastaan rahoitus, jota on jossain jäsenvaltiossa myönnetty suurille ja kuuluisille, laajasti kotiseutunsa ulkopuolella markkinoiduille kulttuuri-instituutioille ja tapahtumille, voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan" [...] e) "konferenssikeskus, jonka osalta sijainti ja tuen mahdollinen vaikutus hintoihin ei hyvin todennäköisesti ohjaa käyttäjiä pois muissa jäsenvaltioissa sijaitsevista keskuksista"

2.1 Vähämerkityksellinen tuki eli de minimis –tuki

Hallinnollisesti kevein tapa huomioida EU:n valtiontukisäännöt on myöntää tuki ns. de minimis -tukea koskevan säännön perusteella (komission asetus 1407/2013). De minimis -tuella tarkoitetaan vähämerkityksistä julkista tukea, jonka määrä on enintään yhteensä 200 000 euroa yhtä yritystä kohden nykyisen ja kahden edellisen verovuoden ajanjaksolla. Lisäksi palveluvelvoitemenettelyissä valtiontukivalvonnan ulkopuolelle jäävät korvaukset, jotka eivät ylitä 500 000 euroa minkä tahansa kolmen verovuoden aikana (kts. tarkemmin palveluvelvoitemenettelystä kapaleesta 2.3.). Pienten tukien ei katsota vääristävän kilpailua tai vaikuttavan jäsenmaiden väliseen kauppaan eikä niistä tarvitse tehdä ennakoilmoitusta komissiolle. Tuen myöntämiseen liittyvät asiakirjat tulee kuitenkin säilyttää mahdollista jälkivalvontaa varten kymmenen vuotta tukipäätöksestä.

Enimmäismäärään tulee huomioida kyseisen jäsenvaltion kaikkien eri viranomaisten kyseisenä ajanjaksona de minimis -tukena myöntämä rahoitus. Tuki voi olla lähtökohtaisesti tarkoitettu mihin tahansa yrityksen kustannuksiin, kunhan yrityksen eri lähteistä saaman de minimis -tuen kokonaismäärä ei ylitä enimmäismäärää.

Maanteiden tavarankuljetuspalveluja tarjoaville yrityksille enimmäismäärä on rajattu 100 000 euroon, eikä tukea saa myöntää ajoneuvojen hankintakustannuksiin. De minimis -tukena ei voida myöntää myöskään vientitukea eikä tukea, jolla suositaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella. Vaikeuksissa olevalle yritykselle de minimis -tukea voidaan myöntää avustuksena, mutta jos tuki myönnetään lainana tai takauksena, tukiviranomaisen on varmistettava, ettei tuensaja ole vaikeuksissa asetuksen tarkoittamalla tavalla. Maataloustuotteiden alkutuotannon sekä kalastuksen ja vesiviljelyn aloilla on omaa de minimis -sääntelyä, jossa de minimis -rajat ovat alhaisemmat.⁶

2.2 Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen tuki

Vuosina 2014–2020 sovellettava valtiontukien yleinen ryhmäpoikkeusasetus (komission asetus 651/2014) tuli voimaan 1.7.2014. Ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään poikkeuksista valtiontukivalvonnan pääsäännön (SEUT 108 artikla, kohta 3) mukaiseen ennakoilmoitusvelvollisuuteen. Kun tuki täyttää asetuksessa määritellyt yleiset edellytykset ja kutakin tukivuotoa koskevat erityisedellytykset (edellytykset koskevat esimerkiksi tuen läpinäkyvyyttä, kannustavuutta ja enimmäismäärää), voidaan se ottaa käyttöön heti ilman komission hyväksyntää.

Ryhmäpoikkeusasetusta voidaan soveltaa kansallisesti rahoitettuihin tukitoimenpiteisiin sekä Euroopan rakenne- ja investointirahastoista EU:n osaksi rahoitettuihin toimenpiteisiin. Ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa ja ilmoituskynnysarvoja laajennettiin muutosasetuksella 14.6.2017 (komission asetus 2017/1084). Ryhmäpoikkeusasetuksen piiriin kuuluu tukiohjelmiä ja tukia, joiden hyötyjen voidaan lähtökohtaisesti arvioida ylittävän mahdolliset kilpailun vääristymät sisämarkkinoilla. Asetuksen mukaisilla valtiontuilla edistetään talouskasvua, työllisyyttä ja muita yhteisiä tavoitteita. Ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella ei voida tukea vaikeuksissa olevia yrityksiä eikä myöntää esimerkiksi vientitukea tai tukea, jolla suositaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella.

⁶ Kts. komission asetukset 717/2014 ja 1408/2013

Asetuksen perusteella voidaan myöntää erilaisia:

- 1) alueellisia investointi- ja toimintatukia
- 2) tukia pk-yrityksille
- 3) tukia tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan
- 4) koulutustukea
- 5) tukia epäedullisessa asemassa olevien tai alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työhönnottoon ja työllistämiseen
- 6) tukea ympäristönsuojeluun ja energia-alalle
- 7) tukea tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi
- 8) sosiaalista kuljetustukea syrjäisten seutujen asukkaiden hyväksi
- 9) tukea laajakaistainfrastruktuureille
- 10) tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön sekä audiovisuaalisten teosten edistämiseen
- 11) tukea urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille
- 12) investointitukea paikallisille infrastruktuureille
- 13) tukea alueellisille lentoasemille
- 14) tukea meri- ja sisävesisatamille.

Komissio valvoo ryhmäpoikkeusasetuksen edellytysten täyttymistä jälkikäteen. Asetuksen piiriin kuuluvista tuista on toimitettava komissiolle työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä yhteenveto 20 työpäivän kuluessa tukitoimenpiteen voimaantulosta.

2.3 Palveluvelvoitemenettely (SGEI)

Ennakoilmoitusta komissiolle ei yleensä vaadita myöskään palveluvelvoitemenettelyiltä. Termiä palveluvelvoite käytetään suomenkielisenä vastineena englanninkieliselle lyhenteelle SGEI. Yleisesti käytetty SGEI- lyhenne tulee sanoista Services of General Economic Interest (yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut). Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevaa valtioneuvoston päätöstä voidaan tietyin ehdoin soveltaa, kun viranomaisen haluaa turvata kaikissa olosuhteissa kansalaisille tärkeän palvelun saatavuuden eikä se toteudu ilman julkista tukea. Yleishyödyllisiä taloudellisia palveluja koskevat keskeiset oikeusohjeet ovat komission vuosina 2011-2012 hyväksymässä ns. SGEI-paketissa, joka sisältää komission tiedonannon, päätöksen, puitteet ja SGEI de minimis -asetuksen (komission asetus 360/2012)⁷.

---

⁷ Tiedonannossa selvennetään yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen kannalta merkityksellisiä valtiontuen peruskäsitteitä, kuten tuen, yleishyödyllisen taloudellisen palvelun ja taloudellisen toiminnan käsitteet sekä julkisia hankintoja ja valtiontukea koskevien sääntöjen välinen suhde.

Päätöksessä vapautetaan jäsenvaltiot velvollisuudesta ilmoittaa julkisen palvelun korvauksesta komissiolle, jos päätöksessä vahvistetut soveltuvuusedellytykset täyttyvät. Päätöstä sovelletaan julkisen palvelun korvaukseen, joka on enintään 15 miljoonaa euroa vuodessa. Sairaaloille ja tietyistä sosiaalipalveluista vastaaville yrityksille suoritettavat korvaukset on kuitenkin vapautettu tästä ilmoitusvelvollisuudesta korvausten määrästä riippumatta.

Puitteissa vahvistetaan säännöt yleishyödyllisestä taloudellisesta palvelusta suoritettavan korvauksen arvioimiseksi silloin, kun korvaus on valtiontukea eikä päätöksessä vapauteta sitä ilmoitusvelvollisuudesta (ts. jos muista kuin sairaala- ja sosiaalipalveluista maksettu korvaus ylittää 15 miljoonan euron rajan vuodessa, siitä on tehtävä ennakoilmoitus komissiolle). Ilmoittaminen ei merkitse sitä, että korvaus olisi automaattisesti perussopimuksen vastainen, vaan kyseisen tuen määrän ja kilpailun vääristymistä koskevan suuren riskin vuoksi komission on tarkasteltava tukea varmistaakseen, että kaikki soveltuvuusedellytykset on täytetty.

Yleistä SGEI-sääntelyä on hyödynnetty Suomessa vielä hyvin vähän, käytännössä vain valtion tasolla erityislainsäädäntöön perustuen. SGEI sääntelyä voidaan kuitenkin käyttää niin paikallisella, alueellisella kuin valtakunnallisella tasolla. Esimerkiksi, kun:

- alalla ei ole eikä voi realistisesti syntyäkään (ei-tuettua) kaupallista tarjontaa
- alalla/alueella toimii vain yksi yritys (luonnollinen monopoli tai de facto monopoli), jonka toiminta ei ole ilman tukea kannattavaa
- huoltovarmuus tai palvelun saatavuus, yhdenvertainen kohtelu, laatu, turvallisuus tai kohtuullinen hinta edellyttävät tukitoimia

Vaikka SGEI-säännösten nojalla myönnettyjen tukien osalta ei (pääsääntöisesti) ole ennakoilmoitusvelvollisuutta, tulee ne sisällyttää joka toinen vuosi komissiolle koottavaan SGEI-päätöksen (2012/21/EU) mukaiseen maaporttiin, jota työ- ja elinkeinoministeriö koordinoi. Komissiolle on yksinomainen toimivalta EU:n valtiontukisääntelyn hyväksyttävyyden tarkastelussa ja komissio voi SGEI-järjestelyissä puuttua ns. ilmeisiin virheisiin eli siihen, täyttääkö turvattava palvelu luonteeltaan SGEI-palvelun kriteerit tai onko maksettava korvaus ollut ylikompensoiva.

SGEI-palvelun kriteerit määritellään EU:n tuomioistuimen antamassa Altmark-ratkaisussa. Mikäli seuraavat neljä kriteeriä täyttyvät, ei yritykselle maksetussa kompensaatiossa ole kyse SEUT 107 artiklan tarkoittamasta valtiontuesta:

- Tuensaajana olevan yrityksen tehtäväksi on tosiasiallisesti annettava julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen, ja velvoitteet on määriteltävä selkeästi.
- Korvauksen laskennassa käytetyt laskentaperusteet (parametrit) on etukäteen vahvistettu objektiivisesti ja läpinäkyvästi.
- Maksettava korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on välttämätöntä, jotta voidaan kattaa kokonaan tai osittain ne kustannukset, joita julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomioon toiminnasta saadut tulot ja velvoitteiden täyttämistä saatava kohtuullinen voitto.
- Jos palveluntuottajan valinta ei ole tapahtunut julkisessa hankintamenettelyssä, on tehtävä ns. "tehokkuustesti", jossa vertaillaan valitun palveluntuottajan kustannuksia alan keskiyrittäjien kustannuksiin tuottaa vastaavanlaista palvelua.

2.3.1 Palvelutehtävän määrittely

Komission tehtäviin ei kuulu luettelon toimittaminen kriteereistä, joiden perusteella tietyn palvelun yleishyödyllinen luonne voitaisiin määrittää, vaan tämä tehtävä kuuluu jäsenvaltioiden viranomaisille. Näin ollen lähinnä kansallisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten vastuulla on päättää yleishyödyllisen palvelun luonteesta ja laajuudesta. Tukijärjestelystä vastaavan viranomaisen on itse arvioitava, voidaanko järjestelyyn soveltaa SGEIä koskevaa sääntelyä.

2.3.2 Julkista palvelua koskeva toimeksianto

Palvelun turvaaminen tapahtuu käytännössä antamalla yritykselle toimeksianto yksilöidyn palvelun tuottamiseksi. Tämä edellyttää usein palvelutuotannon rahoittamista julkisista varoista kompensatona yritykselle annettavasta julkisen palvelun velvoitteesta. Jäsenvaltio voi itse päättää millaisella virallisella asiakirjalla vastuu yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamisesta annetaan, mutta siinä on määritettävä ainakin:

- julkisen palvelun velvoitteiden sisältö ja kesto

- kyseessä oleva yritys (tai yritykset) ja alue
- yritykselle myönnettyjen yksin- tai erityisoikeuksien luonne
- korvauksen laskennassa, valvonnassa ja tarkistamisessa käytettävät parametrit
- järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi

Toimeksiannon kesto voi olla enimmillään 10 vuotta, mutta tätä pitempi toimeksiantokausi on SGEI päätöksen mukaan mahdollinen silloin kun on tehtävä suuri investointi, jonka kuolettaminen kestää kauemmin kuin 10 vuotta. Koska toimeksiannon kesto liittyy läheisesti aikaan, joka tarvitaan investoinnin kuolettamiseen, toistaiseksi voimassa oleva toimeksianto ei päätöksen mukaan ole mahdollinen. Toimeksiantokauden päätyttyä saman palveluntarjoajan tehtäväksi voidaan kuitenkin antaa saman palvelun tuottaminen.

Palveluvelvoitetta annettaessa on noudatettava valtioneuvoston päätösten lisäksi myös julkisia hankintoja koskevia sopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevia sääntöjä. Pääsääntönä on, että julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin sovellettavia sääntöjä on noudatettava siitä alkaen, kun on syntynyt velvoite tuottaa tiettyä palvelua korvausta vastaan riippumatta kyseisen palvelun yleishyödyllisestä tarkoituksesta.⁸

2.3.3 Korvauksen perusteet

Palveluvelvoitteen suorittamisesta maksettavan korvauksen määrittämistapa tulee vahvistaa etukäteen ja jos yritykselle maksetaan korvauksen osana myös kohtuullista voittoa, tulee myös sen laskentaperusteet määritellä etukäteen. SGEI tiedonannossa selvennetään kohtuullisen voiton käsitettä: ” [k]ohtuullisella voitolla tarkoitetaan sitä pääoman tuottoastetta, jota keskiverto-yritys edellyttäisi harkitessaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamista koko toimeksiannon keston ajan, ottaen huomioon riskin suuruus”.

---

⁸Julkisten hankintojen toteuttamista ohjaa laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016). *Hankintasopimuksella* tarkoitetaan kirjallista sopimusta, joka on tehty hankintayksikön (-tai yksiköiden) ja yhden (tai usean) toimittajan välillä ja jonka tarkoituksena on rakennusurakan toteuttaminen, tavaran hankinta tai palvelun suorittaminen taloudellista vastiketta vastaan. *Käyttöoikeussopimuksella* tarkoitetaan taloudellista vastiketta vastaan tehtyä kirjallista sopimusta, jolla käyttöoikeussopimuksen tehnyt yritys saa korvauksensa lähinnä sitä kautta, että se saa oikeuden tarjota ja hyödyntää jotakin palvelua, jolloin on myös mahdollista, että se menettää investointinsa.

Valtioneuvoston päätöksillä ja julkisia hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevilla säännöillä on eri tavoitteet ja eri soveltamisala. Valtioneuvoston päätösten tarkoituksena on estää valtioneuvoston päätöksistä aiheutuva kilpailun vääristyminen. Palveluihin liittyviä julkisia hankintoja koskevia sopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevissa säännöissä on sen sijaan kyse edellytyksistä, joilla näiden palvelujen tuottaminen annetaan toimijoille. Yksi niiden tärkeimmistä tavoitteista on varmistaa yhdenvertainen kohtelu ja avoimuus ja estää kilpailun vääristyminen, joka voi johtua tavasta, jolla hankintaviranomaiset hoitavat julkisia varoja näitä palveluja koskevia sopimuksia tehdessään.

Sen sijaan toiminnan pelkkä rahoittaminen, joka yleensä liittyy velvoitteeseen palauttaa saadut määrät, jollei niitä ole käytetty tarkoitettuihin kohteisiin, ei yleensä kuulu julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön soveltamisalaan. Avustustoiminnan ja julkisten hankintojen rajapinta on kuitenkin häilyvä ja tulkintaa on haettava kaupungin ja toimittajien välille syntyvän yhteisen tahdon osoittamisen tavasta.

2.3.4 Palveluntuottajan valinta

Palveluntuottaja tulee valita avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä joko hankintalain säännösten mukaan tai avustusluonteisella menettelyllä, jossa palveluvelvoite annetaan avoimella haulla. Tilanteissa, joissa palvelua ei anneta tehtäväksi tarjouskilpailumenettelyllä, parhaana vertailukohtana korvaukselle on palvelun yleisesti hyväksytty markkinakorvaus, silloin kun sellainen on olemassa. Jos markkinakorvausta ei ole, tulee tarvittaessa pystyä osoittamaan, että palvelua tuottavan yrityksen kustannusrakenne vastaa tarkasteltavalla alalla toimivan tehokkaan ja vertailukelpoisen yrityksen keskimääräistä kustannusrakennetta.

2.3.5 SGEI de minimis -tuki

Yleishyödyllisiin taloudellisiin palveluihin sovellettavassa de minimis -asetuksessa säädetään, että tällaisista palveluista suoritettava korvaus, joka ei ylitä 500 000 euroa minkä tahansa kolmen verovuoden aikana, ei kuulu valtiontukien valvonnan piiriin. Tuki kumuloituu ns. yleisen vähämerkityksisen tuen, de minimis -asetuksen (1407/2013) mukaisen tuen kanssa. Yleishyödyllisiin taloudellisiin palveluihin sovellettava de minimis -tuen enimmäismäärä on täten korkeampi kuin yleisen de minimis -tuen enimmäismäärä, koska komissio katsoo, että vähintään osa tukimäärästä myönnetään korvauksena näiden palvelujen tuottamisesta aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista. SGEI de minimis -tukea ei tarvitse etukäteen ilmoittaa eikä raportoida komissiolle.

3 Oikeustapauksia

Komission päätös C 37/2004 Komissio velvoitti päätöksellään Suomen valtion perimään Componenta Oyj:ltä Karkkilan kaupungin sille komission mielestä laittomasti myöntämää valtiontukea. Komission päätöksen kohteena on Karkkilan kaupungin ja Componentan välinen kiinteistö-sijoitusyhtiön kauppa, jolla Karkkilan kaupunki osti ennestään jo puoliaksi omistamansa Karkkilan Keskustakiinteistöt Oy:n osakekannan toiselta osakkaalta Componenta Oyj:ltä. Yhtiö omistaa mm. maa-alueita.

Kauppahinta (2,4 miljoonaa euroa) koostui osakkeista ja lainajärjestelyistä. Komission päätöksen mukaan kauppahintaan sisältyy sääntöjen vastaista valtiontukea mm. maa-alueiden hinnan yliarvostuksen muodossa ja se tulee periä kokonaisuudessaan ja korkoineen takaisin Componenta Oyj:ltä.

KHO 2013:53 Kaupungin sosiaalivirasto oli hankintalain mukaisena hankintayksikkönä päättänyt hankkia kolmansilta osapuolilta pitkäaikaisasunnottomien asumispalveluita julkisena palveluvelvoitteena (SGEI) kilpailuttamatta sitä mainitun lain mukaisesti. Kaupungin sosiaalivirasto oli menettänyt hankintalain vastaisesti, kun se ei ollut kilpailuttanut pitkäaikaisasunnottomien asumispalveluja hankintalain mukaisesti.

KHO 2015:180 Kaupunginhallitus oli päättänyt merkitä omistamansa kiinteistöyhtiön osakkeita yhteensä 400 000 euron arvosta. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan pääomasijoituksen tarkoituksena oli vahvistaa kiinteistöyhtiön osakepääomaa ja varmistaa rahoituksen järjestymisen hirsisen toimistotalon rakentamista koskevalle kiinteistöyhtiön rakennushankkeelle.

Kaupunki oli perustellut kiinteistöyhtiön tekemäänsä pääomasijoitusta muun muassa sillä, että kaupunki oli mukana hirsirakentamista koskevassa tutkimus- ja kehityshankkeessa ja että kyseisen hankkeen tavoitteena oli saada metsäalan toimijoita asettumaan kaupungin alueelle.

Kaupungin omistus hirsitaloja rakentavassa kiinteistöyhtiössä perustui kaupungin pyrkimykseen edistää kaupungin elinkeinotoimintaa ja työllisyyttä sekä vahvistaa kaupungin tunnettuisuutta metsäalan toimijoiden paikkakuntana. Kiinteistöyhtiön omistaminen ja siihen tehty pääomasijoitus kuuluivat kaupungin toimialaan.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella kaupungin pääomasijoitus omistamaansa kiinteistöyhtiön voi muodostaa SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtioneuvoston tuen. Kaupunginhallitus ei ollut kuitenkaan päätöksessään arvioinut kysymystä päättämänsä pääomasijoituksen luonteesta suhteessa unionin valtioneuvoston sääntöihin.

Kaupunginhallitus ei ollut arvioinut pääomasijoituksesta päättäessään toimistotalon rakentamishankkeen kannattavuutta ja vuokraustoiminnasta saatavia tuottoja eikä myöskään tekemäänsä pääomasijoitukseen liittyvää tuotto-odotusta. Tästä seikasta ei ollut esitetty korkeimmassa hallinto-oikeudessa selvitystä. Tämän vuoksi ei ollut mahdollista ottaa kantaa siihen, oliko kaupunki pääomasijoituksesta päättäessään toiminut yksityisen sijoittajan tavoin ja että siten kiinteistöyhtiö ei olisi saanut SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista etua.

Kaupunginhallituksen päätöksellä päätetty pääomasijoitus oli ollut omiaan vahvistamaan kiinteistöyhtiön kilpailuasemaa verrattuna muihin vastaavaa toimintaa harjoittaviin yrityksiin. Kaupunginhallituksen päätökseen ei kuitenkaan sisällynyt selvitystä pääomasijoituksen mahdollisesta kilpailua vääristävästä vaikutuksesta ja vaikutuksesta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kun tästä seikasta ei ollut esitetty korkeimmassa hallinto-oikeudessa muutakaan selvitystä, kauppa- ja kilpailuvaikutusta koskevien valtioneuvoston edellytysten täyttymistä ei voitu poissulkea.

Kaupunginhallituksen päätöksestä ilmenevien tietojen perusteella ei ollut siten mahdollista sulkea pois SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtioneuvoston edellytysten olemassa oloa. Kaupunginhallituksen ei olisi tullut tehdä päätöstä toimenpiteen hyväksymisestä ennen valtioneuvoston määräysten ja -säännösten soveltuvuuden tarkempaa selvittämistä. Kaupunginhallituksen päätös kumottiin virheellisessä järjestyksessä syntyneenä.

4 Ohjeita valmistelijalle

Tampereen kaupungin avustukset ovat harkinnanvaraisia julkisia avustuksia. Avustusten myöntämistä ohjaavat kansallisten säädösten ja ohjeiden lisäksi kaupunkistrategian painopisteet, suuntaviivat ja linjaukset sekä vuosittain vahvistettava talousarvio ja lautakuntien palvelu- ja vuosisuunnitelmat. Avustusvalmistelijan tulee valmistelussa noudattaa Tampereen kaupungin avustustoiminnan yleisiä periaatteita (ohjeet hyväksytyt kaupunginhallituksessa 23.11.2009, päivitetty kaupunginhallituksessa 21.11.2016). Tämä menettelytapaohje (ml. liitteen 1 työkalu avustusten arvioimiseksi valtioneuvoston sääntelyn näkökulmasta) on tehty täydentämään näitä ohjeita.

4.1 Ennen päätöksentekoa

Valmisteluun on varattava riittävästi aikaa. Avustusta tarkasteltaessa on ensiksi mietittävä kuu-
luuko toimenpide kunnan toimialaan⁹ ja selvítettävä täyttyvätkö SEUT-sopimuksen 107 artiklan
tarkoittamat valtiontuen kriteerit:

- julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin/taloudelliseen toimintaan
- taloudellinen etu on valikoiva, eli tuki kohdistuu vain tiettyyn yritykseen tai tiettyihin yrityk-
siin
- toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (kilpailuvaikutuskriteerit)
- toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (kauppavaikutuskriteerit)

Mikäli yksikin valtiontuen kriteereistä jää täyttymättä, ei kyseessä ole valtiontuki ja avustus voi-
daan myöntää sellaisenaan. Jos taas kaikki valtiontuen kriteerit täyttyvät, on lisäksi selvítettävä:

- Onko tuensaaja vaikeuksissa oleva yritys
- huomioitava vaikeuksissa olevien yritysten tukemista koskevat erityissäännöt¹⁰
- Minkä valtiontukisäännön mukaan tukea voidaan myöntää (hyväksyttävyyden peruste)?
  - de minimis -asetus
  - ryhmäpoikkeusasetus
  - SGEI-säännöt (ml. SGEI de minimis)

4.1.1 De minimis -tuki

Mikäli avustus täyttää kaikki valtiontuen kriteerit, hallinnollisesti kevein tapa huomioida EU:n
valtiontukisäännöt on myöntää tuki vähämerkityksisenä eli ns. de minimis -tukea koskevan
säännön perusteella. Koska tuen katsotaan olevan merkitykseltään vähäistä, ei siitä tarvitse
tehdä ennakoilmoitusta komissiolle.

Tukiviranomaisen on ennen de minimis -tuen myöntämistä selvítettävä yrityksen kuluva ja kah-
den aikaisemman verovuoden aikana kaikkien eri viranomaisten myöntämät muut de minimis -
tuet. Täten avustuksen valmistelun aikana hakijalta on kirjallisesti tai sähköisesti kysyttävä asiaa.
Enintään 200 000 euron tuki, joka myönnetään yritykselle kolmen peräkkäisen verovuoden kulu-
essa, voi olla lähtökohtaisesti tarkoitettu mihin tahansa yrityksen kustannuksiin, kunhan yrityk-
sen eri lähteistä saaman de minimis -tuen kokonaismäärä ei ylitä enimmäismäärää.

De minimis -asetuksessa on kuitenkin joitain rajauksia, joten tukiviranomaisen on ennen tuen
myöntämistä selvítettävä toimiiko tuettava yritys poikkeuksellisella toimialalla, jolla de minimis-
tukiraja on pienempi tai jolla de minimis -tukea ei voida lainkaan myöntää. Lisäksi omaa tukitoi-
menpidettä suunniteltaessa, tulee varmistaa, ettei de minimis -tuen enimmäisraja ylitä, mikä
edellyttää valmistelijalta eri tukimuotojen tukimääriin liittyvien laskentatapojen tuntemusta
(mm. lainojen ja takausten osalta tukimäärän laskentaan on omat sääntönsä)¹¹. Jos 200 000 eu-
ron raja ylittyy, tulisi ensisijaisesti selvittää voiko tuen myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuk-
sen perusteella.

⁹ Kuntalaki 7 §: Kunta voi sopimuksen nojalla ottaa hoitaakseen muitakin kuin itsehallintoonsa kuuluvia julkisia tehtäviä (410/2015)

¹⁰ Kts. Opas de minimis -tuista (2015), s. 14.

¹¹ Kts. Opas de minimis -tuista (2015), s. 19-32

4.1.2 Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen tuki

Ilman komission ennakkohyväksyntää EU:n jäsenvaltiot voivat myöntää myös yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen edellytykset täyttäviä tukia. Ryhmäpoikkeusasetusta voidaan soveltaa kansallisesti rahoitettuihin tukitoimenpiteisiin sekä Euroopan rakenne- ja investointirahastoista EU:n osaksi rahoittamiin toimenpiteisiin. Asetuksen perusteella ei voida tukea vaikeuksissa olevia yrityksiä eikä myöntää esimerkiksi vientitukea tai tukea, jolla suositaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella. Asetuksen perusteella voidaan myöntää erilaisia:

- 1) alueellisia investointi- ja toimintatukia
- 2) tukia pk-yrityksille
- 3) tukia tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan
- 4) koulutustukea
- 5) tukia epäedullisessa asemassa olevien tai alentuneesti työkykyisten työntekijöiden työhönottoon ja työllistämiseen
- 6) tukea ympäristönsuojeluun ja energia-alalle
- 7) tukea tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi
- 8) sosiaalista kuljetustukea syrjäisten seutujen asukkaiden hyväksi
- 9) tukea laajakaistainfrastruktuureille
- 10) tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön sekä audiovisuaalisten teosten edistämiseen
- 11) tukea urheiluinfrastruktuureille ja monikäyttöisille vapaa-ajan infrastruktuureille
- 12) investointitukea paikallisille infrastruktuureille
- 13) tukea alueellisille lentoasemille
- 14) tukea meri- ja sisävesisatamille.

Arvioitaessa tuen hyväksyttävyyttä ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan, tulisi tutustua ryhmäpoikkeusasetuksen (651/2014) ja sen muutosasetuksen (2017/1084) määrittelemiin yleisiin edellytyksiin ja kutakin tukimuotoa koskeviin erityisedellytyksiin (mm. enimmäismäärä).

4.1.3 Palveluvelvoitemenettely

Mikäli taas tukijärjestelyyn voidaan soveltaa SGEI:tä koskevaa sääntelyä, ei siitäkään tarvitse tehdä ennakoilmoitusta komissiolle. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin kooltaan suuret SGEI-järjestelyt (korvaus ylittää 15 miljoonan euron rajan vuodessa; poislukien sairaaloista ja tietyistä sosiaalipalveluista maksetut korvaukset), jotka vaativat ennakoilmoituksen komissiolle¹². Tukijärjestelystä vastaavan viranomaisen on itse arvioitava, voidaanko järjestelyyn soveltaa SGEI:tä koskevaa sääntelyä. Komissio voi SGEI-järjestelyissä puuttua ns. ilmeisiin virheisiin eli siihen, täyttääkö turvattava palvelu luonteeltaan SGEI-palvelun kriteerit tai onko maksettava korvaus ollut ylikompensoiva.

Palvelutehtävän määrittely

Välttämättömiksi peruspalveluiksi voidaan katsoa kaikki sellaiset palvelut, jotka liittyvät ihmisten perustarpeisiin ja -oikeuksiin tai yleiseen etuun. Palveluvelvoitteen kohteena on aina välttämätön peruspalvelu. Lisäksi sen on oltava palvelu, joka on luonteeltaan taloudellinen ja jossa julkisella sektorilla – kunnalla, kuntayhtymällä tai valtiolla – on järjestämisvastuu tai jonka se on

---

¹² Säädetään SGEI-puitteissa (2012/C8/03)

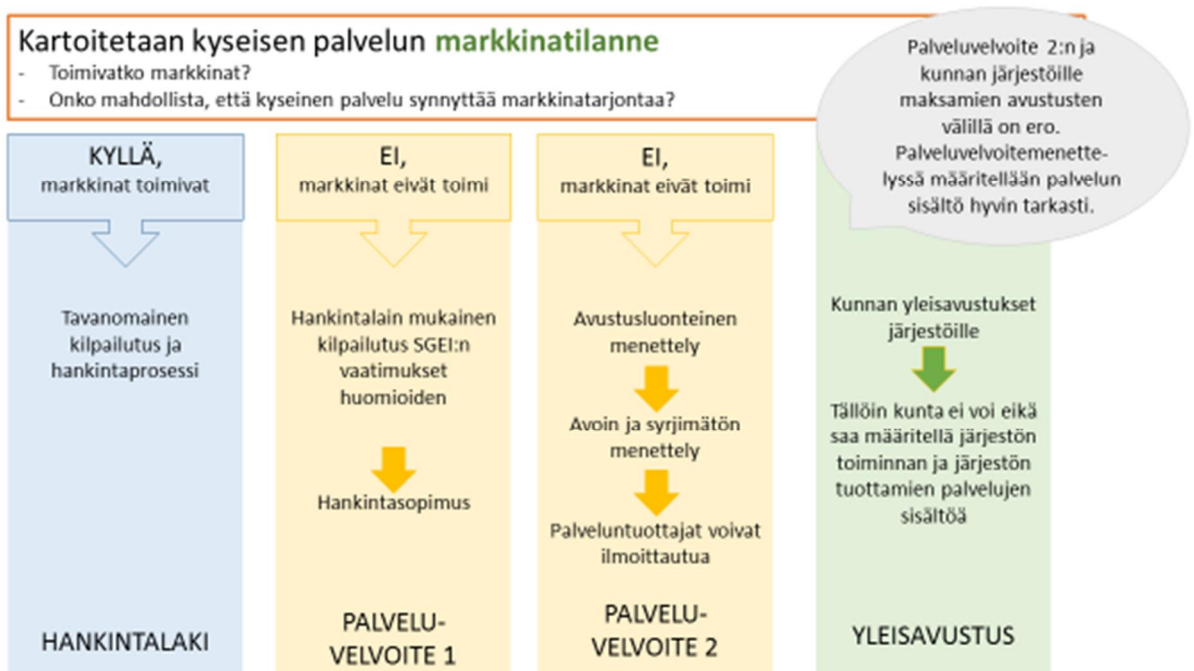
ottanut itselleen järjestettäväksi. Päätös siitä, mikä on tällainen välttämätön peruspalvelu, voidaan tehdä kuntatasolla. Päätöksen tulisi perustua kolmeen osaan:

- *Juridiseen tarkasteluun:* onko kyseessä palvelu, jossa kunnalla on lakisääteinen järjestämisvastuu vai onko sen järjestäminen kunnalle vapaaehtoista.
- *Arvokeskusteluun:* otettava kantaa siihen, mitkä palvelut katsotaan välttämättömiksi peruspalveluiksi.
- *Taloudellisiin realiteetteihin:* mihin kunnalla on varaa, ja toisaalta, mitkä palvelut kunnan on järjestettävä, oli taloudellinen tilanne mikä hyvänsä.

Lisäksi harkitessaan SGEI-sääntelyn soveltamismahdollisuuksia viranomaisen on kartoitettava markkinatilanne: pystyvätkö markkinat tuottamaan ao. palvelua laadukkaasti kohtuulliseen hintaan turvaten myös palveluiden alueellisen saatavuuden ja jatkuvuuden? Mikäli tuottajat ovat harvassa ja markkinat eivät toimi, voidaan käyttää palveluvelvoitetta. Muussa tapauksessa palvelu voidaan hankkia tavanomaista hankintalain mukaista hankintamenettelyä käyttämällä.

Palveluntuottajan valinta

Keskeinen päätettävä asia palveluvelvoitteen antamisen kannalta on palveluntuottajan valintaan liittyvän menettelyn valinta. Jos järjestely täyttää hankintalain mukaisen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen määritelmän, palveluntuottajan valintaan on sovellettava hankintalain säännöksiä (SGEI:n vaatimukset huomioiden). Mikäli taas kyseessä on enemmän avustusluonteinen menettely, tulee menettelytavaksi jokin muu avoin ja syrjimätön menettely, jossa palveluvelvoite annetaan avoimella haulla. Hakuilmoitukset voidaan julkaista esimerkiksi kunnan omilla verkkosivuilla ja ilmoittautumisissa on noudatettava hakuilmoituksessa kerrottuja menettelysääntöjä ja määräaikoja. Avustusluonteisissa menettelyissä on korvauksen määrittämiseksi tehtävä ns. ”tehokkuustesti”, jossa vertaillaan valitun palveluntuottajan kustannuksia alan keskiarvoyrityksen kustannuksiin tuottaa vastaavanlaista palvelua.

Mikäli palveluista suoritettava korvaus ei ylitä 500 000 euroa minkä tahansa kolmen verovuoden aikana, voidaan sen katsoa kuuluvan SGEI de minimis -asetuksen piiriin. SGEI de minimis -tuki kumuloi ns. yleisen vähämerkityksisen tuen kanssa. Täten tukiviranomaisen on ennen tuen myöntämistä selvitettävä yrityksen aiemmin viranomaisilta saamat de minimis -tuet, jotta palveluvoite voidaan myöntää SGEI de minimis -asetuksen perusteella.

4.1.4 Mahdollisesti kielletty valtiontuki

Ellei mitään edellä mainittua hyväksyttävyyden perustetta tuen myöntämiselle ole, tulee asiakonaisuus arvioida vielä uudelleen ja miettiä vaihtoehdot vielä kertaalleen sisäisesti lävitse. Mikäli tämänkin jälkeen päädytään siihen, että tukijärjestelyä halutaan sellaisenaan viedä eteenpäin, on komissiolle tehtävä ennakoilmoitus tukijärjestelystä¹³.

Suomessa valtiontuki-ilmoitukset komissiolle toimitetaan sähköisesti työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaa lukuun ottamatta, ja TEM on ilmoitusmenettelyn aikana yhteystahona kansallisten viranomaisten ja komission välillä. Komission mahdollinen ilmoituksen käsittelyaika on 4-6 kuukautta. TEM avustaa valtiontukisääntöjen tulkintaan liittyvissä kysymyksissä, mutta kukin tukiviranomainen on itse vastuussa toimenpiteen valtiontukiluonteen arvioinnista ja asianmukaisten menettelyjen noudattamisesta.

Komissio tutkii tukien yhteensopivuuden sisämarkkinoille, ja viranomainen voi myöntää tuen vasta komission hyväksynnän jälkeen. Komissio arvioi, täyttääkö tukijärjestely valtiontukien hyväksyttävyyden yleiset ja kyseistä tukimuotoa koskevat erityiset edellytykset. Hyväksyttävyyden yleisiä edellytyksiä ovat:

- vaikutus yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseen
- tarve tukitoimenpiteisiin
- tuen kannustava vaikutus
- tuen oikeasuhtaisuus
- kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen
- tuen läpinäkyvyys

4.1.5 Valtiontukien kasautumissääntöjen huomioiminen

Avustussummaa määriteltäessä, tulee ottaa huomioon myös valtiontukien kasautumissäännöt. Valtiontukisäännöissä määrätään tuen enimmäismäärästä (euroa) tai enimmäisintensiteetistä (tuen määrä suhteessa tukikelpoisiin kustannuksiin, %). Eri tukien ja tukimuotojen kasautumisen (tukikumulaatio) laskennassa noudatetaan seuraavia peruseriaatteita:

- Hankekohtainen kasautumissääntö
  - Komission hyväksymät ja ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset tuet kasautuvat keskenään. Tuki-intensiteetin laskennassa tulee siis ottaa huomioon kaikki yrityksen saamat valtiontuet kyseiseen hankkeeseen. Yksittäisellä yrityksellä voi kuitenkin olla useita hankkeita, joiden osalta tukikumulaatiota tarkastellaan erikseen. Jos yritykselle myönnetään lisäksi de minimis -tukea samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin kuin muuta valtiontukea, tämä ei saa johtaa hankkeen enimmäistukitason ylitykseen.

¹³ Valtiontukimenettelyjä koskevat säännöt on koottu valtiontukien ns. menettelyasetukseen (neuvoston asetus 2015/1589). Lisäksi komissio on antanut ns. täytäntöönpanoasetuksen (794/2004), joka sisältää mm. valtiontuki-ilmoituksissa käytettävät lomakkeet.

- Yrityskohtainen kasautumissääntö
  - De minimis -tuet ovat yrityskohtaisia, ja ne kasautuvat vain yrityksen saamien muiden de minimis -tukien kanssa. Muunlaiset yrityksen saamat valtiontuet eivät siten vaikuta de minimis -enimmäismäärän seurantaan. Enimmäisrajan valvonta yhden yrityksen tasolla edellyttää tuen myöntäjältä kuitenkin tuen saajan omistussuhteiden ja yritys- muodon selvittämistä, että vältetään tilanteelta, jossa tiiviissä sidossuhteessa oleville yrityksille myönnetty de minimis -tuki valuisi esimerkiksi emoyrityksen hyväksi ja väärinä kilpailua. Lähtökohta täten on, että jos yritys on esimerkiksi enemmistöomistuksen tai muunlaisen määräysvallan kautta sidossuhteessa toiseen yritykseen, tarkastellaan yrityksiä ”yhtenä yrityksenä”.¹⁴

4.2 Päätöksenteko

Päätöksiin on kirjattava velvoite kirjanpidon eriyttämisestä taloudellisesta toiminnasta. Tämä pitää sisällään sen, että mikäli avustettavalla yhteisöllä on sekä taloudellista että yleishyödyllistä toimintaa, tulee myös taloudelliseen toimintaan jyvittää ns. yleisiä hallinnon kuluja.

Pääsääntönä on, että valmistelutekstissä tai valmisteluasiakirjoissa on ilmoitettava tuen määrä ja kuvattava menettely, jolla on selvitetty tuen määrä ja sen hyväksyttävyyden peruste tai jolla todetaan, että päätös ei sisällä valtiontukea. Valtiontukisääntely edellyttää myös tiettyjen muovaatimusten huomioimista päätöksissä.

Esim. de minimis -tuki:

”Toimenpiteeseen sisältyvä tuki, joka on määrältään X euroa, myönnetään vähämerkityksisenä eli ns. de minimis -tukena. Tuen myöntämisessä noudatetaan komission asetusta (EU) N:o 1407/2013, annettu 24 päivänä joulukuuta 2013, perustamissopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen. (Julkaistu EUVL nro L 352, 24.12.2014)”

tai ryhmäpoikkeus-asetuksen mukainen tuki:

”Toimenpiteeseen sisältyvä tuki, joka on määrältään X euroa, myönnetään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena. Tuen myöntämisessä noudatetaan komission asetusta (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti. (Julkaistu EUVL nro L 187, 26.6.2014)”¹⁵

Palveluvelvoitemenettelyssä (SGEI) annettu palveluvelvoite syntyy vasta lopullisesti allekirjoitetulla hankintasopimuksella tai tehdyllä avustuspäätöksellä. Mikäli kyseessä on avustuspäätös, tulee siinä yksilöidä avustuksen myöntämisen keskeiset ehdot ja perusteet ja mainita päätöksessä, minkä palveluvelvoitetta koskevan oikeusohjeen (komission SGEI-päätös, SGEI puitteet tai yleinen tai SGEI de minimis -asetus) perusteella toimeksianto tehdään. Periaatteessa toimeksianto voidaan kerrallaan tehdä enimmillään 10 vuodeksi. Ainoa tapaus, jossa toimeksiannon kesto voi ylittää 10 vuotta, on suuren investoinnin kuolettaminen.

Keskeisiä palvelun tuottamisen ja korvauksen määräytymisen ehtoja ovat:

- julkisen palvelun velvoitteiden sisältö ja kesto
- kyseessä oleva yritys (tai yritykset) ja alue

¹⁴ kts. Opas de minimis -tuista (2015), s. 10-12

¹⁵ Mikäli tuki perustuu ryhmäpoikkeus-asetuksen muutosasetukseen, on se lisättävä tähän päätöstekstiin

- yritykselle myönnettyjen yksin- tai erityisoikeuksien luonne
- korvauksen laskennassa, valvonnassa ja tarkistamisessa käytettävät parametrit
- järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi
- eriytettyä kirjanpitoa koskevat vaatimukset¹⁶

Lisäksi palveluvelvoitetta annettaessa on noudatettava myös valtioneuvoston julkisia hankintoja koskevia sopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevia sääntöjä.

Mikäli kyseessä on SGEI de minimis -asetuksen alaan kuuluva palveluvelvoite, ei toimeksiantoon tarvitse sisältyä kaikki yleishyödyllisiä taloudellisia palveluja koskevassa päätöksessä tai puitteissa edellytetyt tiedot, mutta oikeusvarmuuden vuoksi se on tehtävä kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava yritykselle, mistä yleishyödyllisestä taloudellisesta palvelusta korvaus myönnetään.

4.3 Päätöksenteon jälkeen

Tukipäätöksen jälkeen tukea myöntäneen viranomaisen on koottava yhteen, tallennettava ja säilytettävä kaikki tuen myöntämisessä käytetyt ja sitä koskevat tiedot ja asiakirjat kymmenen vuoden ajalta tuen myöntämispäivästä. Mahdollisen jälkivalvonnan takia, säilytettävien asiakirjojen tulee sisältää kaikki tiedot sen osoittamiseksi, että sääntelyn vaatimuksia on noudatettu. Lisäksi kantelun tekeminen komissiolle on mahdollista kymmenen vuotta avustuspäätöksestä. Kantelu tms. tilanteessa on toimittava ripeästi, jos komissio on yhteydessä.

Yleisen tai SGEI de minimis -asetuksen mukaisista tuista ei tehdä raportointia komissiolle. Ryhmäpoikkeusasetuksen piiriin kuuluvasta tukiohjelmasta tai tapauskohtaisesta tuesta on sen sijaan toimitettava komissiolle yhteenveto 20 työpäivän kuluessa tukitoimenpiteen voimaantulosta. Suomessa ilmoitukset toimitetaan työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä. Komissio julkaisee yhteenvedot verkkosivuillaan, ja jäsenvaltion viranomaisten on julkaistava tukitoimenpidettä koskeva teksti internetissä

Lisäksi SGEI päätöksessä asetetut edellytykset täyttävät "pienet ja keskisuuret SGEI järjestelyt" on raportoitava kahden vuoden välein komissiolle. Työ- ja elinkeinoministeriö koordinoi raportointia. Palveluvelvoitteen toteutumista on myös valvottava samalla tavoin kuin muitakin ostopalveluita tai ulkoistettuja toimintoja. Palveluvelvoitteen kyseessä ollessa viranomaisen on lisäksi tehtävä tarkastuksia mahdollisen liiallisen korvauksen varalta vähintään kolmen vuoden välein ja toimeksiannon päätyttyä. SGEI de minimis -asetuksessa ei sen sijaan edellytetä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kustannusten todentamista, minkä vuoksi liiallisten korvausten tarkastamista ei näissä tapauksissa tarvita.

---

¹⁶ Komission SGEI- päätöstä sovellettaessa on noudatettava sitä koskevia avoimuusvelvoitteita eli kirjanpidon eriyttämistä koskevia vaatimuksia. Mikäli palveluvelvoitteeseen sovelletaan SGEI puitteita tai SGEI de minimis -asetusta on huomiotava, mitä ns. avoimuuslaissa säädetään (laki eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuudesta ja tiedonantovelvollisuudesta 19/2003).

4.3.1 Avustustoiminnan huomioiminen julkisissa hankinnoissa

Hankintalain (1397/2016) 97 §:n mukaan avustukset on otettava huomioon hankintayksikön saamien tarjousten vertailussa. Jos tarjoajana on hankintayksikön omaan organisaatioon kuuluva yksikkö taikka, jos tarjoaja on saanut tai on saamassa hankintayksiköltä tarjoushintaan vaikuttavaa taloudellista tukea, hankintayksikön tulee tarjousten vertailussa ottaa huomioon edellä mainittu taloudellinen tuki ja muut sille aiheutuvat todelliset tarjoushintaan vaikuttavat seikat. Osallistuessaan kaupungin kilpailutuksiin, tarjoajat joutuvatkin ilmoittamaan saamansa avustukset¹⁷.

4.4 Neuvonta ja tuki valmistelijalle

Tampereen kaupungin juristit neuvovat valmistelijoita valtiontukisääntelyyn liittyvissä kysymyksissä. Tukea valmisteluun saa myös kuntaliitosta. Kuntaliiton juristit neuvovat ja avustavat kuntia oikeudellisissa kysymyksissä¹⁸.

Myös työ- ja elinkeinoministeriöltä voi pyytää neuvontaa valtiontukisääntelyn tulkintaan. Työ- ja elinkeinoministeriö hallinnoi ja koordinoi kansallisen lainsäädännön perusteella EU:n valtiontukisääntöihin liittyviä tehtäviä Suomessa sekä ohjeistaa viranomaisia komissiolle toimitettavien valtiontuki-ilmoitusten tekemisessä¹⁹. Tukiohjelmaa tai tapauskohtaista tukea valmistelevan viranomaisen tulisi tarvittaessa olla yhteydessä työ- ja elinkeinoministeriön mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, erityisesti kun kyse on tuen ennakoilmoittamisesta komissiolle tai ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesta jälki-ilmoituksesta. Työ- ja elinkeinoministeriö neuvoo ilmoitusmenettelyssä sekä toimii yhteystahona tukiviranomaisen ja komission välillä. Ministeriö osallistuu myös valtiontukisääntöjen kehittämiseen EU-toimielimissä. Maa- ja metsätaloutta sekä kalataloutta koskevia valtiontukiasioita hallinnoi maa- ja metsätalousministeriö.

5 Hyödyllisiä linkkejä ja kirjallisuutta

Valtiontuesta yleisesti

Valtionavustuslaki (688/2001):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010688>

Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä:

Euroopan komissio. 2016. Komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01, EUVL C262/2016)

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=EN)

Komission tiedote valtiontuesta

Euroopan komissio. 2015. State Aid: Commission gives guidance on local public support measures that can be granted without prior Commission approval. Tiedote 29.4.2015, Bryssel.

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4889_en.htm

---

¹⁷ Tampereen kaupungin hankintaohje (hyväksytty 30.6.2017)

<https://www.loora.fi/intra/download/materials/Talous%20ja%20hankinnat/Hankinnat/hankintaohje.pdf>

¹⁸ Lisätietoa ja yhteystiedot: www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/laki

¹⁹ Lisätietoa ja yhteystiedot: <http://tem.fi/eu-n-valtiontukisaantely>

Valtiontukien ns. menettelyasetus

Euroopan unionin neuvosto. 2015. Neuvoston asetus (EU) 2015/1589 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä. (EUVL L248/2015)
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1589&from=FI>

Valtiontukien ns. täytäntöönpanoasetus

Euroopan komissio. 2004. Komission asetus (EY) N:o 794/2004 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta. (EUVL L140/2004)
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0794&from=fi>

EU:n valtiontukisäännöt. Esite. Työ- ja elinkeinoministeriö.

http://tem.fi/documents/1410877/2851861/EUn_valtiontukisaannot_lokakuu2014.pdf/2a030b24-77d7-4979-a898-55b027ea3ae1

Alkio, Mikko & Hyvärinen, Olli (2016): Valtiontuet. Talentum Oyj.

De minimis -asetuksesta

Komission de minimis -asetus

Euroopan komissio. 2013. Komission asetus (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L352/2013)
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/de_minimis_regulation_fi.pdf

Komission de minimis -asetus kalastukseen ja viljelyyn liittyen

Euroopan komissio. 2014. Komission asetus (EU) N:o 717/2014 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla (EUVL L190/2014)
http://tem.fi/documents/1410877/2851861/Komission_asetus_kalastus_ja_viljely.pdf/a798abbe-4551-435e-a6a2-17a84f84f2aa

Komission de minimis -asetus maatalouden alkutuotantoon liittyen

Euroopan komissio. 2013. Komission asetus (EU) N:o 1408/2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla (EUVL L352/2013)
http://tem.fi/documents/1410877/2851861/Komission_asetus_maatalouden_alkutuotanto.pdf/26759894-c25a-4ef3-9d15-e1bf10db34ec

Opas de minimis-tuista. EU:n valtiontukisäännöt (2015). Työ- ja elinkeinoministeriön oppaat ja muut julkaisut 9/2015.

[https://tem.fi/documents/1410877/2851861/Opas+de+minimis-tuista+\(2015\)/d1c03961-09db-4f81-af50-3dfaae57c4c6](https://tem.fi/documents/1410877/2851861/Opas+de+minimis-tuista+(2015)/d1c03961-09db-4f81-af50-3dfaae57c4c6)

Ryhmäpoikkeusasetuksesta

Komission ryhmäpoikkeusasetus:

Euroopan komissio. 2014. Komission asetus (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti. (EUVL L187/2014)

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2014_187_R_0001&from=EN

Komission asetus ryhmäpoikkeusasetuksen muuttamisesta:

Euroopan komissio. 2017. Komission asetus (EU) 2017/1084 asetuksen (EU) N:o 651/2014 muuttamisesta satama- ja lentoasemainfrastruktuurille myönnettävän tuen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen ja urheiluinfrastruktuurille ja monikäyttöiselle vapaa-ajan infrastruktuurille myönnettävään tukeen sovellettavien ilmoituskynnysarvojen sekä syrjäisimmillä alueilla sovellettavien alueellisten toimintatukiohjelmien osalta ja asetuksen (EU) N:o 702/2014 muuttamisesta tukielpoisten kustannusten laskennan osalta (EUVL L156/2017)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1084&from=EN>

SGEI-sääntelystä

Kuntalaki (410/2015) (131 § palveluvelvoite)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150410#Pidp452967264>

SGEI tiedonanto

Euroopan komissio. 2012. Komission tiedonanto Euroopan unionin valtioneuvoston päätösten soveltamisesta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta myönnettävään korvaukseen.

(2012/C8/02, EUVL C8/2012)

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012XC0111\(02\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012XC0111(02)&from=EN)

SGEI päätös

Euroopan komissio. 2012. Komission päätös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen. (2012/21/ EU, EUVL L7/2012)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012D0021&from=EN>

SGEI puitteet

Euroopan komissio. 2012. Komission tiedonanto Julkisesta palvelusta maksettavana korvauksena myönnettävää valtiontukea koskevat Euroopan unionin puitteet (2011). (2012/C8/03, EUVL C8/2012)

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012XC0111\(03\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012XC0111(03)&from=EN)

SGEI de minimis -asetus

Euroopan komissio. 2012. Komission asetus (EU) N:o 360/2012 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille myönnettävään vähämerkityksiseen tukeen. (360/2012, EUVL L 114/2012).

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0360&from=EN>

SGEI-opas

Euroopan komissio. 2013. Komission yksiköiden valmisteluasiakirja Opas valtiontukea, julkisia hankintoja ja sisämarkkinoita koskevien Euroopan unionin sääntöjen soveltamiseksi yleishyödyllisiin taloudellisiin palveluihin, erityisesti yleishyödyllisiin sosiaalipalveluihin.

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/new_guide_eu_rules_procurement_fi.pdf

Palveluvelvoite maaseudulla - SGEI palvelujen järjestämisen työkaluna (2015). Kuntaliitto, Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä ja Terveys- ja hyvinvoinnin laitos.

<https://tem.fi/documents/1410877/2853018/SGEI-s%C3%A4%C3%A4ntelyn+k%C3%A4ytt%C3%B6+Suo-messa/d3de658c-1b60-4201-94a4-a500deeb66c9>

Muu avustustoiminnassa huomioon otettava kansallinen lainsäädäntö

Kilpailulaki (948/2011)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110948>

Kuntalaki (410/2015) (7 § Kunnan tehtävät ja 126 § Kunnan toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150410#Pidp452967264>

Laki eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuudesta ja tiedonantovelvollisuudesta (19/2003)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030019>

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161397>

Muita lähteitä

Sosiaali- ja terveystalouden järjestöjen toimintaedellytysten kehittämistyöryhmän raportti (2014). Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:4

https://julkari.fi/bitstream/handle/10024/114787/URN_ISBN_978-952-00-3475-7.pdf?sequence=1

Tampereen kaupungin avustustoiminnan yleiset periaatteet:

Hyvä johtamis- ja hallintotapa ja sisäinen valvonta. Hyväksytty kh 1.2.2016. Dnro TRE:417/00.01.01/2016

http://www.tampere.fi/tiedostot/h/6Xg0roMBP/Hyva_johtamis- ja_hallintotapa_ja_sisainen_valvonta_-_ohje.pdf

Tampereen kaupungin avustustoiminnan yleiset periaatteet. Ohjeet hyväksytty kh 23.11.2009, päivitetty kh 21.11.2016. Dnro TRE:6394/00.01.01/2015

http://www.tampere.fi/tiedostot/a/63PYVHBMD/Avustustoiminnan_yleiset_periaatteet_kh_21112016.pdf

